

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-12-28
meddelad i
Nacka

Mål nr P 3011-18

PARTER

Klagande

Bauer Media AB, 556602-1647
Box 34108
100 26 Stockholm

Ombud: Advokaterna Patric Olofsson och Christina Rydell Ahlström
MAQS Advokatbyrå AB
Box 7009
103 86 Stockholm

Motpart

Miljö- och Stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun
131 81 Nacka

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 4 april 2018 i ärende nr 40321-401-2018, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Bygglov för nybyggnad av en 212 meter hög radiomast och två teknikbodar på fastigheten Erstavik 25:1 i Nacka kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 545178

Postadress

Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress

Sicklastråket 1

Telefon

08-561 656 30

E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Expeditionstid

måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens myndighetsutskott i Nacka kommun (nämnden) avslog den 6 december 2017 ansökan om bygglov för nybyggnad av en 212 meter hög radiomast med tillhörande två teknikbodar inom del av fastigheten Erstavik 25:1 i Nacka kommun. Beslutet överklagades av Bauer Media AB (bolaget) till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som den 4 april 2018 avslog överklagandet.

Bolaget har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen ska bevilja bygglov för nybyggnation av radiomast och teknikbodar inom fastigheten Erstavik 25:1.

Till stöd för sin talan har bolaget hänvisat till vad som anförts bl.a. hos länsstyrelsen, och i huvudsak tillagt följande.

Den ansökta åtgärden uppfyller de krav som uppställs i 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, vad gäller anpassning och lämplighet med hänsyn till stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärden och intresset av en god helhetsverkan.

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att anläggningens påverkan på friluftsliv och naturmiljö är acceptabel med hänsyn till att anläggningen placeras intill befintliga master. Det framgår inte av nämndens eller länsstyrelsens överklagade beslut på vilket sätt de kommer fram till bedömningen att masten innebär en för stor påverkan på landskapsbilden som gör placeringen olämplig. Det går inte att undvika att en mast av detta slag blir synlig för omkringboende. Detta gäller oavsett var masten placeras (se bl.a. RÅ 2010 ref. 62). Även om anläggningen medför en viss visuell påverkan på landskapsbilden blir påverkan inte så stor att placeringen är olämplig.

Marken där anläggningen är tänkt att placeras är redan ianspråktagen för två andra master (Nackamasterna) som funnits på fastigheten sedan lång tid. Det har tidigare funnits fler än två master på platsen. Anläggningen är betydligt lägre än de befintliga Nackamasterna, 212 meter jämfört med 299 meter. Ytterligare en radiomast i anslutning till de befintliga masterna kommer därmed inte påverka helhetsintrycket, utan den tillkommande radiomasten kommer att smälta väl in i landskapsbilden. Påverkan på stads- och landskapsbilden skulle naturligtvis vara mycket större om anläggningen i stället placerades ensamt på en annan plats. Eftersom radiomasten placeras i anslutning till de befintliga masterna, istället för i helt orört naturområde, medför placeringen en från allmän synpunkt god markhushållning.

Det finns starka allmänna intressen av att ytterligare en mast uppförs. Länsstyrelsen har i sitt beslut angett att det finns ett stort allmänt intresse av att ha tillgång till olika radiokanaler. Uppförandet av ytterligare en mast utgör således i sig ett allmänt intresse som ska beaktas vid en intresseavvägning.

Eventuella alternativa möjligheter att använda befintliga radiomaster ska inte beaktas vid prövningen av ansökan om bygglov för anläggningen, särskilt eftersom det inte är klarlagt om det finns sådana möjligheter. Det är korrekt att Teracom har erbjudit bolaget visst utrymme i Nackamasterna, men inte till marknadsmässiga villkor. Teracom har vidare motsatt sig bolagets önskemål att uppföra och använda en egen teknikbod i anslutning till Nackamasterna, vilket är nödvändigt för att bolaget ska kunna sända radio i den omfattning som krävs. Detta innebär att det inte finns någon alternativ möjlighet till att uppföra en ny radiomast för att bolaget ska kunna driva sin verksamhet. Teracom's påstående om att de kan erbjuda den plats motsvarande anläggningen som bolaget nu söker bygglov för är dessutom felaktigt. På grund av att Teracom tar kraftiga överpriser har bolaget under flera år byggt upp ett eget parallellt sändarnät. Anläggningen är ett ytterligare steg för att kunna konkurrera på en fri marknad. Genom att bygglov inte lämnas till andra aktörer för att uppföra nya radiomaster förstärks den monopolställning som Teracom har. Det finns överhuvudtaget inte möjlighet för privata aktörer att konkurrera på marknaden

på samma marknadsmässiga villkor som de icke kommersiella radiokanalerna. Teracom styr marknaden dels genom höga avgifter och villkor kopplade till upplåtelsen, dels genom att styra vilken aktör som ska få ta del av eventuellt utrymme i Teracom's radiomaster. Det leder till ytterligare snedvriden konkurrens på marknaden om möjligheten att få del av utrymme på Teracom's master beaktas som en faktor vid bygglovsprövningen. Vidare skulle det leda till att en privat aktör, om bygglov inte beviljas, tvingas nyttja Teracom's master trots de negativa ekonomiska konsekvenser det medför. Frågan om en åtgärd faktiskt behövs eller om alternativa möjligheter finns är inte någon faktor som ska beaktas vid en prövning enligt PBL.

Enligt 14 kap. 5 § radio- och tv-lagen (2010:696) ska även kommersiell radio sända varningsmeddelanden som är av vikt för allmänheten (VMA). Lagstiftarens avsikt har varit att allmänheten ska nås av viktiga meddelanden om samhällsstörningar och kriser oavsett om man lyssnar på Sveriges Radio eller en kommersiell radiokanal. De VMA-meddelanden som skulle kunna sändas ut från den ansökta radiomasten kommer att nå alla boende i länet vilket motsvarar ca 20 procent av Sveriges befolkning. Det är nödvändigt att uppföra den nya masten enligt ansökan för att uppnå det avsedda allmännyttiga ändamålet, att ge tillgång till olika radiokanaler och att sända VMA-meddelanden. Det är svårt, om inte omöjligt, att finna en alternativ placering som är mer lämplig. Även om masten bedöms ha en viss påverkan på landskapsbilden måste detta intresse, med hänsyn till den generella svårigheten att finna för ändamålet lämpliga platser som inte i stället stör någon annan, ge vika för intressena av att anläggningen uppförs.

DOMSKÄL

Frågan i mark- och miljödomstolen är om det finns förutsättningar att ge bygglov för den ansökta åtgärden, dvs. nybyggnad av en 212 meter hög radiomast med tillhörande två teknikbodar. Området för den ansökta placeringen omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska bygglov ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan bl.a. om den sökta åtgärden inte strider mot områdesbestämmelser och om den uppfyller kraven i 2 kap. PBL. Vid prövning av frågor enligt PBL ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen (2 kap. 1 § PBL). Markområden ska användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning och bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken ska tillämpas (2 kap. 2 § PBL). Områden som är av riksintresse för friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas (3 kap. 6 § miljöbalken). Vidare ska byggnadsverk placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan (2 kap. 6 § PBL). En översiktsplan är inte bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas (3 kap. 2 och 3 §§ PBL).

Området för den ansökta placeringen av masten utgör riksintresse för friluftsliv i Stockholms län, FAB 05 Nacka-Erstavik-Flaten. I beskrivningen av områdets värden anges bl.a. att området är ett av Stockholmsområdets viktigaste, mest lättillgängliga och välbesökta friluftsområden. Det tätortsnära läget gör att området är viktigt för många människors friluftsliv och kan nyttjas ofta och mycket. Området har en omväxlande natur och kulturhistoriskt intressanta platser. Skogarna har höga rekreativvärden med tysta områden i nära anslutning till storstaden. Detta ger mycket goda förutsättningar för positiva upplevelser i samband med friluftsliv. Den rika tillgången på sjöar i Nackareservatet bidrar starkt till områdets värde för friluftslivet. Som förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden anges bl.a. följande. Området bevaras som ett oexploaterat friluftsområde. Områdets värden för friluftslivet kan påtagligt skadas av nyetablering av bebyggelse och anläggningar som inte främjar friluftslivet inom områdets oexploaterade delar.

Nacka kommun antog i maj 2018 en ny översiktsplan, Hållbar framtid Nacka, som fick laga kraft den 20 juni 2018. Genom att en ny översiktsplan antagits har den äldre planen tappat i aktualitet. Den nya översiktsplanen ska således ligga till grund för bedömningen av vad som är lämplig markanvändning i nu aktuellt fall (jfr Mark- och miljööverdomstolens domar den 26 juni 2012 i mål nr P 2623-12 och den 3 februari 2017 i mål nr P 4848-16). Domstolen noterar dock att det som anges om befintliga värden och intressen samt utveckling av mark och bebyggelse för det nu aktuella området (N15 Erstavik) motsvarar det som anges i planen från 2012.

I översiktsplanen anges för området sammanfattningsvis följande. Området är ett av de största sammanhängande grönområdena i Stockholms närhet. Området är av riksintresse för friluftslivet och har mycket höga upplevelse- och naturvärden. Området består till största delen av skog och öppen mark där det bedrivs jord- och skogsbruk, men det innehåller även golfbana, ridanläggning och vissa andra verksamheter. Befintliga verksamheter bör ges möjlighet att fortleva och utvecklas och ska vägas mot det rörliga friluftslivets, naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Ytterligare verksamheter för rekreation kan tillkomma i områdets utkanter förutsatt att det inte skadar riksintressena och befintliga naturvärden. Erstavik är i dag ett fideikommiss och användningen regleras i avtal med markägaren. På sikt kan det vara aktuellt med bildande av natur- och kulturresevat.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Att länsstyrelsen vid tidigare samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken bedömt att en tillkommande masts påverkan på friluftslivet är acceptabel och inte haft något att erinra mot åtgärden i fråga om påverkan på naturmiljön har inte någon avgörande betydelse vid prövningen av om bygglov nu ska ges (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 7 oktober 2015 i mål nr P 469-15). Länsstyrelsen har dock i nu aktuellt mål stått fast vid att åtgärdens påverkan på naturmiljön inte är så stor att åtgärden kan anses olämplig, särskilt eftersom placeringen ska ske i anslutning till befintliga höga master. Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens bedömning i denna del.

När det gäller åtgärdens påverkan på landskapsbilden kan konstateras att höjden på den sökta masten är 212 meter och att den därmed skiljer sig från de befintliga två masterna som är 299 meter höga. Den visuella påverkan av befintliga två master är stor. Den sökta masten är visserligen lägre men ändå så pass hög att även den skulle få en stor visuell påverkan på landskapsbilden. De två befintliga masterna bildar vidare ett tydligt par, där den tillkommande tredje och lägre masten skulle avvika i såväl höjd som utformning samt bryta den symmetri som det befintliga mastparet utgör. Med hänsyn härtill gör mark- och miljödomstolen bedömningen att den sökta masten kommer att innebära en påtagligt negativ påverkan på landskapsbilden, och att en tredje lägre mast motverkar intresset av en god helhetsverkan.

Bolagets primära syfte med att uppföra masten är att kunna sända kommersiell radio, vilket framför allt utgör ett enskilt intresse. Det får emellertid betraktas som ett allmänt intresse att främja konkurrens och mångfald på hela radioområdet och ge förutsättningar för en livskraftig kommersiell radio (se 13 kap. 2 § radio- och tv-lagen [2010:696]). Vidare ska kommersiell radio också sända varningsmeddelanden som är av vikt för allmänheten, om det begärs (14 kap. 5 § radio- och tv-lagen). Den ansökta åtgärden får därmed delvis anses tillgodose även allmänna intressen.

I fråga om det faktum att Teracom har erbjudit bolaget plats i befintliga master, har bolaget anfört det i så fall skulle ske till ett kraftigt överpris och utan att bolaget får använda en egen teknikbod. I det sammanhanget noterar domstolen att det finns bestämmelser om bl.a. prissättning och tillträde till t.ex. radiomaster i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, LEK, i syfte att skapa effektiv konkurrens på marknader där det finns företag som har ett betydande inflytande (se t.ex. 4 kap. 4 § LEK). Möjligheten att använda befintliga radiomaster utgör enligt domstolens mening i detta fall en omständighet som måste beaktas vid bedömningen av hur starkt bolagets intresse är av den aktuella åtgärden. När det gäller det allmänna intresset att sända VMA-meddelanden har det inte, vilket länsstyrelsen också konstaterat, framkommit att den sökta radiomasten är nödvändig som en del av varningssystemet. Med hänsyn till dessa förhållanden finns skäl att ifrågasätta behovet av den aktuella masten från allmän synpunkt. I vart fall ter sig

de allmänna intressen bolaget anfört i denna del som grund för att bygglovets ska beviljas mindre angelägna.

Domstolen kan sammanfattningsvis konstatera att det finns vissa fördelar med den ansökta placeringen i anslutning till befintliga master, nämligen att påverkan på bl.a. områdets natur- och kulturvärden inte blir så omfattande som de hade kunnat bli i ett oexploaterat område. Även om den ansökta åtgärden inte i sig kan anses strida mot översiktsplanen eller innebära en påtaglig skada på riksintresset för friluftsliv, ger de skyddsintressen som beskrivs där starkt stöd för att inte exploatera området med en ny mast. Domstolen bedömer därtill att åtgärden skulle påverka landskapsbilden på ett sätt som medför att placeringen inte framstår som lämplig och inte heller bidrar till en god helhetsverkan. När en åtgärd får så stor påverkan på allmänna intressen måste hänsyn också tas till möjligheten till alternativa placeringar som en faktor för att bedöma den mest lämpade markanvändningen. I det sammanhanget kan konstateras att bolaget inte visat något starkt skäl för att uppföra masten på den specifika platsen.

Mot ovanstående bakgrund och vid en avvägning mellan de allmänna intressena i området och bolagets intresse av att uppföra en ny radiomast med tillhörande teknikbodan, anser mark- och miljödomstolen sammantaget att de allmänna intressena – särskilt intresset av att undvika ytterligare negativ påverkan på landskapsbilden i detta fall – väger tyngre än de motstående intressen som förts fram. Mark- och miljödomstolen bedömer sammanfattningsvis att åtgärden inte kan anses innebära att marken används för det mest lämpade ändamålet, och att förutsättningar för att ge bygglov därmed saknas.

Överklagandet ska alltså avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 18 januari 2019. Prövningstillstånd krävs.

Emelie Norberg Kling

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Emelie Norberg Kling, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit beredningsjuristen Maria Karlsson.

Länsstyrelsen Stockholm

Enheten för överklaganden och juridiskt stöd
Lovisa Ristner

Beslut

1 (4)

Datum
2018-04-04

Beteckning
40321-401-2018

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2018-05-11
MÅLNR: P 3011-18
AKTBIL: 3

NACKA TINGSRÄTT

Ink 2018 -05- 11

Akt..... P 3011-18
Aktbil..... 3

Klagande

Bauer Media AB
Ombud: Advokaterna Patric Olofsson och
Christina Rydell Ahlström
MAQS Advokatbyrå Stockholm AB
Box 7009
103 86 Stockholm

Motpart

Nacka kommun
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
131 81 Nacka

Överklagande av beslut om avslag på ansökan om bygglov för nybyggnad av en 212 meter hög radiomast och två teknikbodar inom del av fastigheten Erstavik 25:1 i Nacka kommun

Beslut

Länsstyrelsen avslår överklagandet.

Bakgrund

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens myndighetsutskott i Nacka kommun (nämnden) beslutade genom delegation den 6 december 2017, § 178, att, med stöd av 9 kap. 31 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, avslå ansökan om bygglov för nybyggnad av en 212 meter hög radiomast med tillhörande två teknikbodar inom del av fastigheten Erstavik 25:1.

Bauer Media AB (Bauer) har överklagat beslutet och yrkat att Länsstyrelsen ska bevilja bygglov enligt ansökan.

Teracom AB (Teracom) har på eget initiativ yttrat sig i ärendet. Av yttrandet framgår att Teracom har erbjudit Bauer ledig plats i Nackamasterna till marknadsmässiga priser. Bauer har dock valt att tacka nej.

Bauer har beretts tillfälle att lämna ytterligare synpunkter med anledning av Teracom's yttrande men har inte hörts av.

Motivering

Länsstyrelsen gör följande bedömning

Ärendet gäller en bygglovsansökan för uppförande av en 212 meter hög radiomast inom del av fastigheten Erstavik 25:1. Masten ska användas av Bauer för utsändning av deras radiokanaler; bl.a. Mix Megapol, NRJ och Rock-klassiker. Ansökan omfattar även två stycken teknikbodar om vardera 30 kvm. Masten stagas enligt ansökan upp åt tre håll med staglinor vilka fästs i betongfundament som har måtten 5 x 1,5 - 2 meter. Sammanlagt placeras 6 stycken betongfundament ut på ett avstånd av 75 meter respektive 135 meter från masten. Utöver anläggningen anordnas en grusad traktorstig för arbetsfordon från Östervägen till den nya etableringen. Platsen för den sökta åtgärden omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser. Området är av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, MB.

I 6 kap. plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, regleras vilka andra anläggningar än byggnader som kräver bygglov. Av 6 kap. 1 § 5 PBF framgår att det krävs bygglov för att uppföra radio- eller telemaster eller torn. Enligt 6 kap. 1 § 10 PBF krävs det bygglov för transformatorstationer.

Av 9 kap. 31 § PBL framgår att bygglov ska ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan, om åtgärden inte strider mot områdesbestämmelser, inte förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 eller 3 §§, och uppfyller de krav som följer av 2 kap. och 8 kap. 1 §, 2 § första stycket, 3, 6, 7, 9-11 §§, 12 § första stycket, 13, 17 och 18 §§ i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser.

Länsstyrelsen har tidigare prövat den sökta åtgärden som samrådsärende enligt 12 kap. 6 § MB (ärende 525-4810-2017). Länsstyrelsens prövning i det ärendet omfattade verksamhetens inverkan på naturmiljön, vad gäller naturvårds-, kulturmiljövårds- och friluftslivsaspekter. Av Länsstyrelsens samrådsyttrande från den 27 mars 2017 framgår följande: *Masten är mycket hög och kräver omfattande stagning i flera nivåer. Masten är dock placerad i anslutning till befintliga höga master som är stagade på liknande sätt. Länsstyrelsen har inte några indikationer på att stagen till de befintliga höga masterna skulle medföra någon risk för fågellivet i området. Anläggningen är placerad inom ett område som är av riksintresse för friluftslivet. Länsstyrelsen bedömer dock att påverkan på friluftslivet i området är acceptabel, eftersom anläggningen placeras i anslutning till befintlig verksamhet. Länsstyrelsen har, i fråga om påverkan på naturmiljön, inget att erinra mot de föreslagna åtgärderna.*

Länsstyrelsen finner inte skäl att nu göra en annan bedömning vad gäller påverkan på naturmiljön än den som tidigare gjordes vid samrådet. Länsstyrelsen delar således inte nämndens bedömning att åtgärdens påverkan på naturmiljön är så stor att den gör åtgärden olämplig.

Datum
2018-04-04

Beteckning
40321-401-2018

Förutom hänsyn till natur- och kulturvärden ska placeringen, enligt 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL, även ske på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till landskapsbilden. Vad gäller denna förutsättning så har nämnden bedömt att den 212 meter höga masten innebär en för stor påverkan på landskapsbilden som gör placeringen olämplig och därmed inte förenlig med den aktuella bestämmelsen. Länsstyrelsen delar denna bedömning.

Vid bygglovsärenden som det nu aktuella ska även en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen göras enligt 2 kap. 1 § PBL. Sökanden har hänvisat till att radiomasten kan användas för utsändning av VMA (Viktigt Meddelande till Allmänheten). Länsstyrelsen konstaterar därvidlag att det i händelse av kris är av uppenbart stort allmänt intresse att ett väl fungerande varningssystem för de boende i länet finns på plats. Det har emellertid i ärendet inte framkommit några uppgifter som visar att den sökta radiomasten skulle behövas såsom en del av det befintliga varningssystemet. Såvitt Länsstyrelsen känner till är det vidare Sveriges Radio P 4 och inte någon av Bauers radiokanaler som är beredskapskanal med uppdrag att förmedla information från myndigheter under samhällsstörningar och kriser.

Vidare anser Länsstyrelsen att det finns ett stort allmänt intresse av att ha tillgång till olika radiokanaler. Enligt Länsstyrelsens mening måste emellertid Bauers intresse av att just förbättra kvaliteten på utsändningen av bolagets egna radiokanaler framförallt betraktas som ett enskilt intresse vid denna avvägning.

Sammanfattningsvis delar Länsstyrelsen nämndens bedömning att det vid en avvägning mellan i ärendet motstående intressen innebär en för stor påverkan på landskapsbilden i förhållande till de enskilda intressen som sökanden framförallt representerar och som också, enligt Teracom's yttrande i ärendet, är möjliga att tillgodose genom befintliga Nackamaster. Vad klaganden har anfört och vad som i övrigt framkommit i ärendet föranleder ingen annan bedömning. Nämnden har därför haft fog för sitt beslut att avslå ansökan om bygglov för nybyggnad av en 212 meter hög radiomast och två teknikbodas inom del av fastigheten Erstavik 25:1. Bauers överklagande ska därmed avslås.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av juristen Lovisa Ristner. Samråd har skett med enheten för samhällsskydd och beredskap.

Kopia till: henric.rahm@teracom.se

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.